

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра струнно-смичкових інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

”_25_”_червня_2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

”_25_”_червня_2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів,
доцент

Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

”_25_”_червня_2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС»**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	«Віолончель»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін науково-фахової підготовки (ОК 1.3)
Загальний обсяг	9 кредитів ЄКТС (270 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	1-3 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС» для профілізації «ВІОЛОНЧЕЛЬ» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

ЛАНЮК Юрій Євгенович – завідувач кафедри струнно-смичкових інструментів, заслужений діяч мистецтв України, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри струнно-смичкових інструментів

від ”_17_” _червня___ 2021 р., протокол № _11_.

ЗМІСТ

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ...4	
3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	9
8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.....	10
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	10

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців що володіють специфікою віолончельного виконавства.

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри на віолончелі та професійному застосуванню набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК3.Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.

ЗК4.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК8.Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК9.Здатність працювати автономно

ЗК10.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК2.Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

СК3.Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.

СК4.Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК5.Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК6.Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК7.Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК8.Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

РН1.Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН2.Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

РН3.Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

РН4.Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

РН5.Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

РН6.Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН7.Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН8.Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

РН10.Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами			
	Екзамен	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота (денна/заочна)	Семестри				
						Всього (денна/заочна)	у тому числі:			1	2	3	4	
	лекції	Індивідуальні (денна/заочна)	практичні				Кількість тижнів в семестрі							
	15	15	15		15									
Спеціальний клас	1,2	3	4	9	270	90/45	-	90/45	-	180/225	2	2	2	-

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота (денна/заочна)	
				Всього (денна/заочна)	у тому числі:			
					лекційні	Індивідуальні (денна/заочна)		практичні
I		6	180	60/30		60/30		120/150
	1	3	90	30/15		30/15		60/75
	2	3	90	30/15		30/15		60/75
II		3	90	30/15		30/15		60/75
	3	3	90	30/15		30/15		60/75

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Індивідуальні заняття

І курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
1 семестр			
1	Тема 1	Сюїта Твір малої форми	15/7
2	Тема 2	Твір українського композитора	15/8
Разом			30/15
2 семестр			
3	Тема 1	Концерт або Соната	15/7
4	Тема 2	Твір малої форми	15/8
Разом			30/15
Всього годин			60/30

ІІ курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
3 семестр			
5	Тема 1	Поліфонічний твір	15/7
6	Тема 2	Твір малої форми	15/8
Разом			30/15

Самостійна робота

І курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
1	Тема 1,2	Робота над інтонацією та якістю звукоутворення.	55/70
2	Підсумковий контроль (екзамен)		5/5
2 семестр			

3	Тема 1-4	Опрацювання твору великої форми. Знайомство з різноманітними інтерпретаціями.	55/70
4	Підсумковий контроль (екзамен)		5/5
Всього годин			120/150

II курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
3 семестр			
5	Тема 1,2	Робота над втіленням художнього образу програмного репертуару.	45/60
6	Підсумковий контроль (залік)		5/5
4 семестр			
7	Підсумковий контроль (Атестаційний екзамен)		10/10
Всього годин			60/75

1. Сюїта
2. Концерт або Соната
3. Твори малої форми

Послідовність проходження тематики змістовних модулів, а також обсяг творів та кількість годин практичних занять і самостійної роботи визначається викладачем довільно, у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку кожного студента. Під час навчання викладач повинен враховувати й необхідність охоплення (у межах зазначених розділів) якомога більшої кількості творів різних за змістом, формою та жанрами.

До заліку та атестаційного екзамену допускаються студенти, які виконали семестрові вимоги.

Програма випускного атестаційного екзамену на здобуття ступеня «Магістр» складається з творів усіх стилів (бароко, віденська класика, романтична та сучасна музика) і включає:

1. Поліфонічний твір;
2. Концерт;
3. Віртуозна п'еса;
4. Твір українського композитора.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з даної дисципліни інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на атестаційному екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література з проблем віолончельної педагогіки і виконавства

1. Зав'ялова Ольга. Концертно-віртуозна культура XIX ст. і традиції київської віолончельної школи [Електронний ресурс]. - С. 69-76 / Ольга Зав'ялова. – Режим доступу:http://www.mari.kiev.ua/2010%20-%20Mystectvoznnavstvo%20Ukrainy_11/069-076.pdf
2. Ларчіков В. Музично-виконавський арсенал сучасного віолончеліста / В.Ларчіков // Науковий вісник НМАУ імені П. Чайковського. – К., 2010. – Вип. 82. – С. 42 – 59.
3. Полянський Ю. Нариси з методики викладання гри на віолончелі. Київ: Музична Україна, 1978. – 51с.
4. Сумарокова В. Г. Київська струнно-смичкова школа в контексті Європейського виконавського мистецтва (віолончель-контрабас). Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 1: Музичне виконавство. Київ: Вид-во НМАУ, 1999. С. 38–52.
5. Сумарокова В., Червов В. Виконавець і педагог (до питання про становлення української віолончельної школи). Музичне виконавство. Кн. 6. Науковий вісник Національної музичної академії України

- ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. Вип. 14. с.
6. Blum D. Casals and the art of interpretation / D.Blum. – London: Heinemann, 1977. – XVI. – 223 p.
  7. Hargrove Jim. Pablo Casals: cellist of conscience / Jim Hargrove. – Chicago: Children’s Press, 1991. – 127 p.
  8. Louis Potter Jr. The Art of Cello Playing: A Complete Textbook Method for Private or Class Instruction. - Michigan: Alfred Music, 1980. - 248p.

Рекомендована література БАЗОВА

Орієнтовний семестровий програмний репертуар
дисципліни «Спеціальний клас» (віолончель)

Примітка: Розподіл творів по курсах навчання та семестрах може бути зміненою в залежності від методичного бачення викладача та загального рівня підготовки кожного окремо взятого студента.

ПРОПОНОВАНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК

Велика форма

Сонати, сюїти для віолончелі соло

Й.С.Бах	-	Сюїти IV, V, VI
Й.С.Бах	-	Сонати 2, 3
М Регер	-	Сюїти
Е.Ізаї	-	Соната
З.Кодаї	-	Соната
П.Хіндеміт	-	Соната

Сонати для віолончелі і фортепіано

В.Барвінський	-	Соната, Сюїта
Г.Кассадо	-	Соната
П.Локателлі	-	Соната
І.Стравінський	-	Італійська сюїта

Концерти

С.Барбер	-	Концерт
Л.Бетховен	-	Концерт для скрипки, віолончелі і фортепіано з оркестром
Й.Брамс.	-	Концерт для скрипки і віолончелі з оркестром
Б.Бріттен	-	Концерт - Симфонія

А.Дворжак	-	Концерт
М.Скорик	-	Концерт
Р.Шуман	-	Концерт
Е.Ельгар	-	Концерт

Камерні сонати

Л.Бетховен	-	Сонати 3, 4, 5
Й.Брамс	-	Соната Фа мажор
І.Карабиць	-	Соната
Ю.Ланюк	-	Соната
Б.Мартіну	-	Соната
П.Хіндеміт	-	Соната
А.Шнітке	-	Соната

Варіації

Р.Штраус	-	Симфонічні варіації «Дон Кіхот»
----------	---	---------------------------------

Твори малої форми для віолончелі соло

Л.Даллап'єкко	-	Чакона, Інтермеццо, Адажіо
О.Зноско-Боровський		Імпровізація, Гумореска

Твори малої форми для віолончелі і фортепіано

Й.Брамс	-	П'єси
Й.С.Бах – Гуно	-	Аве Марія
Е.Гранадос	-	Інтермеццо
Ю.Ланюк	-	Диптих
В.Сильвестров	-	Медитація
Є.Станкович	-	Сумної дрімби звуки
С.Цинцадзе	-	П'ять п'єс
Р.Шуман	-	П'ять п'єс в народному стилі